

купоно-карбованців (97,3 % готівки на суму 327, 9 трлн крб) [1]. З 17 вересня 1996 р. єдиним засобом платежу в Україні стала гривня та її розмінна монета – копійка. НБУ ввів у готівковий оборот 3132,5 млн грн [1].

Особливостями грошової реформи в Україні 02-16.09.1996 р. були:

- 1) Необхідність проведення – з 1991 р. Україна як самостійна держава повинна була мати власну грошову систему, що забезпечить емісію національної валюти і регулювання грошового обороту.
- 2) Мета – створити національну грошову систему, забезпечити сталість національної грошової одиниці, сформулювати методи і інструменти ринкового регулювання грошового обороту і грошового ринку.
- 3) Створення нового механізму монетарного регулювання - лібералізовано механізми ціно- та курсоутворення; сформовано грошовий ринок (кредитний, валютний, цінних паперів); запроваджено монетарні інструменти регулювання кількості грошей (облікова політика, обов'язкове резервування, операції на відкритому ринку).
- 4) Соціальна спрямованість – абсолютна прозорість і неконфіскаційність, єдине для всіх верств населення співвідношення обміну 100000 : 1 [3].

Отже, грошові реформи мають різні типи, ці явища - унікальні, зі своїми особливостями проведення.

Список використаних джерел:

1. Івасів Б. С. Гроші та кредит: підручник. Вид. 3-тє, змін. й доп. Тернопіль: Карт-бланш, К.: Кондор, 2008. 528 с.
2. Щетинін А. І. Гроші та кредит: підручник. Вид. 4-те, перероблене та доповнене. К.: Центр учбової літератури, 2010. 440 с.
3. Семко Т. В., Руденко М. В. Гроші та кредит у схемах і таблицях: навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 158 с.

УДК 336.71:330.34

ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ ТА ВИТРАТ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ЗМІН

Мельник О.І.,

кандидат економічних наук, доцентка,
доцентка кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Миколаївський національний аграрний університет

У сучасних умовах трансформаційних змін банківські установи активно вдосконалюють свої фінансові показники, що спрямовані на підвищення прибутковості та зниження витрат. Це сприяє зміцненню їхніх позицій на ринку банківських продуктів і послуг. Рациональне управління доходами та витратами у процесі функціонування банків може допомогти зменшити витрати та,

відповідно, підвищити прибутки. Залучення новітніх джерел доходу відкриває для банків перспективи нарощування ресурсної бази, що, своєю чергою, дозволяє інвестувати в інноваційні напрями розвитку та збільшити фінансові результати діяльності.

Сучасні наукові підходи до концепції формування доходів і витрат банківських установ в Україні достатньо чітко окреслюють ключові фінансові показники, проте не завжди враховують специфіку інноваційної діяльності.

Банк обліковує доходи та витрати окремо за кожним видом діяльності – операційною, інвестиційною та фінансовою[1], що відображається у бухгалтерській звітності відповідно до встановлених норм.

Крім того, законодавством передбачено, що банки окремо відображають у бухгалтерському обліку результати переоцінки активів і зобов'язань, зумовлені зміною офіційного курсу гривні щодо іноземних валют і банківських металів, а також результати від операцій купівлі-продажу активів.

Також встановлено, що банки визначають витрати шляхом поступового і системного розподілу вартості активів (наприклад, через амортизаційні відрахування) між звітними періодами, якщо ці активи забезпечують економічні вигоди протягом декількох звітних періодів.

У процесі своєї діяльності банк враховує доходи та витрати, пов'язані з одноразовими послугами (наприклад, комісії за валютно-обмінні операції, надання або отримання консультацій), без відображення їх на бухгалтерських рахунках нарахованих доходів чи витрат, за умови, що кошти були фактично отримані або сплачені протягом звітного періоду, у якому ці послуги були надані або отримані [1].

Варто відзначити, що ключовими компонентами у процесі формування доходів і витрат банківських установ України виступають:

- 1) інвестиційна стратегія, яка визначає напрями розвитку інвестиційних показників, а також облік амортизаційних відрахувань у структурі витрат банків;
- 2) техніко-інноваційне забезпечення, яке слугує базисом для розробки інноваційної стратегії щодо формування доходів і витрат банківських установ;
- 3) фінансове забезпечення, що охоплює визначення основних фінансових показників і формування фінансової стратегії з управління доходами та витратами діяльності.

Фактори, що впливають на рівень доходів і витрат банківської установи, доцільно класифікувати на зовнішні та внутрішні. До зовнішніх відносяться: стан розвитку фінансового ринку; цифровізація економічних процесів; загальний економічний розвиток країни; ступінь конкуренції у банківській сфері; рівень доходів, витрат та заощаджень населення; науково-технічний прогрес у банківському секторі; регуляторна політика та наглядові механізми, а також політична та макроекономічна стабільність у державі. Серед внутрішніх чинників слід виділити: ефективність управлінського персоналу банку; різноманіття та інноваційність банківських послуг; наявність розгалуженої

мережі відділень та банкоматів; якість кредитного портфеля; структура активів; рівень цифровізації банківських послуг; операційна модель функціонування; професійний рівень працівників; обсяги депозитів і величина власного капіталу та ін. [2]. Аналіз і врахування цих факторів дозволяє визначити ключові напрями удосконалення процесу формування доходів і витрат банківських установ.

На сучасному етапі економічного розвитку та трансформаційних змін формування банківських доходів і витрат охоплює такі важливі компоненти [3]:

- визначення пріоритетних напрямів операційної діяльності;
- проведення фінансового аналізу ефективності управління доходами та витратами;
- оцінка рівня адміністративного управління визначальними фінансовими показниками діяльності;
- аналіз рівня інноваційної та інвестиційної активності у формуванні доходів і витрат діяльності банку.

Отже, в умовах сьогодення стратегія інноваційно-інвестиційного розвитку банків є ключовим елементом концептуального підходу до їх сталого функціонування та збалансованого розвитку. Кожна стратегія має базуватись на впровадженні інновацій, забезпечуючи клієнтам зручний доступ до банківських послуг, безпеку вкладів і стабільні фінансові результати діяльності. Системне врахування внутрішніх та зовнішніх факторів формування доходів і витрат сприятиме покращенню загальної ефективності діяльності банківських установ.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Правил бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України: Постанова Правління Національного банку України від 27.02.2018 № 17 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0017500-18#Text>.
2. Наглядова статистика Національного банку України URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist#1>.
3. Смовженко Т. С., Кіреєв О. І., Другов О. О. *Новий етап розвитку банківської системи України: зростання участі іноземних інвесторів: монографія*. Київ: УАБС НБУ. 2018. 231 с.

УДК 336.64

ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Мікуляк К. А.,

асистентка кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет

Сільське господарство є стратегічно важливою галуззю економіки України, яка забезпечує продовольчу безпеку, сприяє розвитку сільських